

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Razvoj ruskih strokovnih organizacij.

V navodilih, katere izdaja centralni odbor komunistične stranke svojim podrejenim korporacijam, brez nadaljnega pripoznavanja, da vodi nova ekonomska politika k ojačenju zasebnega kapitala. Nadalje pripoznava, da bi se gospodarska organizacija — če bodo Ljeningove nove politične smernice dobro uspele — edino lahko imenovala »splošno kapitalistično gospodarstvo — pod državno kontrolo«.

Odprto pa še zaenkrat ostane vprašanje, odvisno od moči novo pozvanega kapitala, če je res ruska država ono, kar trdi njeni voditelji, namreč, »da je proletarska država prevodna oblika iz kapitalizma v socializem«.

Trditev, da je komunistična stranka in sovjetska moč svoj umik nastopila zgolj zato, da bi bila pripravljena uspešnejše nastopiti novo ofenzivo proti kapitalizmu, moramo sprejeti z rezervo. Čas, v katerem se bo ta umik nadaljeval, je gotovo preračunan na mnogo let. Pri tem nepreglednem svetovnem gospodarskem položaju, pri katerem ni Rusija med zadnjimi, ni s tem ničesar drugega rečeno, kakor da konca tega umika sploh ne moremo zračunati.

Zategadelj se je morala začeti komunistična stranka poprijemati boli in boli strokovnega gibanja. Odtod njena izjava: »glavna naloga strokovnih organizacij v boju s kapitalom mora biti edino splošna in popolna obramba delavskih interesov«.

Nepremišljeni koraki komunističnega generalštaba so privedli ruski strokovni pokret do tega, da je bil do danes nekaka prisiljena državna uprava. Kam se je s tem zadržalo, nam odgovarja komunistično vodstvo samo:

»Avtomatično, prisiljeno vpisovanje vseh onih, ki opravljajo zaslužno delo kot člani strokovnih organizacij, je privedlo strokovni pokret na neko stopnjo birokratske nesmiselnosti. Delavske zahteve so nehali upoštevati, izvrševali pa so edino povelja od zgoraj. Uvidevajoč to napako, zahtevamo, da se z vso odločnostjo upostavi splošno svobodno članstvo ter se zaiamči vsakemu, bodisi posamezniku ali pa celi skupini popolno svobodo vstopa v kako strokovno organizacijo.«

Štiri leta je trajalo, da je prišla ruska gospoda do spoznanja, da ne bodo po njihovem receptu strokovne organizacije nikdar delovale v korist včlanjenega delavstva, zategadelj se šele danes pomika ruski strokovni pokret iz nekake prisiljene delavnice v samostojni delavski pokret.

To umikanje strokovnih organizacij od sovjetske državne skupnosti je dalo komunistični stranki zopet misliti, začela je razmišljati, kaj je potrebno ukreniti, da obvaruje svoj upliv nad strokovnim pokretom ter da si omili svojo sramoto pri eventualni remeduri, ki se bo gotovo izvršila. Prišla je do zaključka, da bo za zmešanje možgan najboljšo sredstvo tisto, katero uporablja v zapadnih evropskih državah, in to:

»Člani strokovnih organizacij ne smejo biti pod nobenimi pogoji navezani na kako politično prepričanje.«

V svojem novo izumljenem trpljenju za »nevtralnost« strokovnih organizacij gre še tako daleč, da zahteva od teh, naj zavzemajo vsa pota in sprejmejo vsakega individua. Če postane potem karakter

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

razrednega boja voden ali pa tudi ne — če sprejmejo strokovne organizacije razne krščanske in miroljubne elemente — je komunistični stranki popolnoma vseeno. Podpira pa svojo budalost s tem, da pravi: strokovne organizacije bodo le tedaj imele realne vrednosti, ko bodo združevale najširšo maso nepolitičnega delavstva.

Vse to predpisuje »razredno-zavedna« komunistična stranka strokovnim organizacijam na eni strani, na drugi pa nadaljuje: »Strokovne organizacije morajo biti urni neobhodni sodelovalec državne moči, katere splošno politično kakor tudi gospodarsko delo vodi edinole »razredno zavedna« avantgarda delavstva, to je komunistična stranka. Jeli se to strinja s prvotnim?

Iz tega je razvidno, da končno le zahteva komunistična stranka od strokovnih organizacij, naj se bavijo s politiko tam, kjer je njej v korist.

Da komunistična stranka nima pojma, ali pa napačno pojmuje naloge strokovnih organizacij, nam kažejo sledeča dejstva. V vseh zapadnih industrijskih državah se delavstvo že desetletja bori za izvedbo obratne demokracije, katera se ne zadovoljuje samo z zakonitvijo delavskih zaupnikov, marveč zahteva sodelovanje pri vodstvu produkcije, ki se obenem razširi na njeno kontrolo. To borbo smatra komunistična stranka za nesmiselno, ki ne spada v delokrog strokovnih organizacij!

Ruske strokovne organizacije uresničujejo namreč brez vsake priznane funkcije v privatnih in v našem danih obratih produkcijsko kontrolo. Kar se pa regulacije zasebno kapitalistične produkcije tiče, se pa samo v toliko udeležujejo, v ko-

LISTEK.

Križev pot italijanskega proletariata. (Dalje.)

V vseh, v pretežni meri gospodarsko deželni provinciah severne Italije, kakor na pr. Ferrara, Bolonja, v takozvani Valle Padana, je velika brezposelnost, ki jo pospešuje predrzna objestnost veleposesnikov. Ti so se odločili, da ukinejo z enim udarcem vse pravice, ki so si jih poljedelci v zadnjih letih priborili in da potisnejo delavce materialno na ono stopnjo, ki bi bila še nižja kakor ta, na kateri stoji danes kmečki proletariat. Pred očiti pa si moramo, da je redna plača poljedelcev že danes daleko nižja kakor pred vojno, ko so ravno oni bili najslabše plačani delavci v celi Italiji. Veleposesniki omejujejo produkcijo, mnogo zemlje sploh niso obdelovali, prireajo žetve še nedozorelega žita in ga porabijo za krmo, da morejo navijati žitne cene. Toda, ko

so se pripravljali razveljaviti vse pogodbe in skrajšati mezde, so se temu protivile vse poljedelske organizacije, katoliške in socialistične, pa tudi novoustanovljene fašistovske organizacije poljedelcev. Veleposesniki in njih valpti so takoj našli izhod v provinciji Ferrara, kjer so proletarske razredne organizacije najbolj razkropljene in uničene in kjer gospodujejo fašistovske organizacije, ni dela, niti za fašistovske delavce! Fašisti so torej izjavili, da morajo dobiti delo njihovi prištaši v sosednji provinciji Bolonja. S tem so hoteli dvoje doseči: prvič so hoteli delavcem pokazati, kakšne realne prednosti imajo, če pripadajo fašistovskim organizacijam in kako dobro ščitijo te organizacije materialne interese delavcev; drugič pa imajo namen s tem priseljevanjem v Bolonjo uničiti tamkajšnje razredne organizacije, ki so se kljub vsemu preganjanju še ohranile, in pahniti socialistične ter komunistične poljedelce v brezposelnost. V provinciji Bolonja vlada itak velika brezposelnost — kakor v vseh drugih se-

vernih provincijah. Zato so že pred meseci izdali odlok, ki prepoveduje priseljevanje delavcev iz ene provincije v drugo. Zvest temu odloku, ne da prefekt v Bolonji dovoljenja za naseljevanje poljedelcev v Ferrare.

Sledeči dogodki so znani: okupacija Bolonje z zahtevo, naj prefekta takoj odstavijo, mobilizacija fašistov v treh provincijah, požigi, umori, ropanje... Za pravo bitko se pa vendar niso odločili. Vodja fašistov Mussolini ni smatral časa za ugoden, da bi se takoj vsega lotil, in je dal, potem ko so mu zaupno zatrdili, da bodo prefekta res odstavili, povelje »naj se vojno stanje začasno prekrine«. Toda vseeno so dosegli velik cilj. Prvič se je fašistom posrečilo, da so se delavci borili proti delavcem: niso se borile proti delavcem dosedanje nemožne čete fašizma — visokošolci, odsluženi vojaki, šovinistično nahujskani malomeščani — ne, delavci so to pot korakali v boj pod zastavami fašizma proti lastnim sodrugom!

likor jih nadzorujejo državni organi, kateri svoj posel zelo zanemarjajo.

Na vprašanje, zakaj dopuščajo ruskim strokovnim organizacijam samo možnost indirektnega udejstvovanja v produkciji, je Ljening za rusko gibanje zelo grenko odgovoril.

»Vsaki poljubni strokovni organizaciji, ki v splošnem vprašuje ali se naj udeležuje v produkciji, bi odgovoril: opusti klepetanje in mi na praktično vprašanje, ako stojite kot odločilni faktor na odgovornih mestih — kot delavci komunistične stranke ali pa strokovnih organizacij — in ste produkcijo dobro organizirali, koliko let ste zato potrebovali, koliko oseb vam je podrejenih, tisoč ali deset tisoč? Dajte mi seznam onih ljudi, katere ste določili za gospodarska dela, kar niste mogli napraviti zopet na način, da ste začeli dvajset del in niste vsled prekratkega časa niti enega izvršili!

Z drugimi besedami rečeno, ruska delavska država se noče več spuščati v to, da bi se njene strokovne organizacije vmešavale v vodstvo podjetij. Zato pa tudi oznanjuje, da je to na vsak način škodljivo in nedopustno, ker v času ko je treba produkcijo zvišati, je potem mnogo odvisno od delavstva, katero bi se mogoče ne strinjalo z eventualnimi kapitalističnimi nakanami.

Iz vsega tega je razvidno, kako različna mnenja zastopajo pristaši komunistične struje tudi v Rusiji sami. Zahvaliti se imamo diktaturi nad proletariatom, da je v Rusiji vsako drugo stremenje strokovnih organizacij onemogočeno, drugače bi gotovo velika večina brezstrankarskega delavstva ne bila več v taboru državno sankcioniranih zvez; zaenkrat jim pripadajo, ker ni drugega izhoda.

Ako bi se v evropskih državah uveljavili komunistični principi, bi bila malenkost pridobiti velikanske množine članov. K sreči seveda ostane ta princip privilegij »rdeče strokovne internacionale«, ki zastopa člane, kateri ji pripadajo vsled nasilja, medtem ko se člani nagibajo k zvezi.

Vkljub temu, da se ruski strokovni pokret razvija danes v svobodnem organizatoričnem zmislu po zgledu amsterdamske strokovne internacionale, še vedno nastopa proti njej z nekakimi »revolucionarnimi« principi.

Z mirno vestjo lahko trdimo, da je moskovska internacionala imela edini namen, uničiti svetovni strokovni pokret v imenu neke resnice, ki se je pa precej zgodaj spremenila v laž. Njen namen se ji ne bo nikdar posrečil, če bo delavstvo zavedno.

Politične vesti.

— Po zasedbi pokrajinske uprave je pričel izhajati v povečani obliki »Upokojenec«, ki zastopa pravice upokojenih in aktivnih služabnikov, kakor pravi sam v »Objavi in vabilu«. O konfiskaciji lista in o razpuščenem splošnem društvu jugoslovanskih upokojencev govori v uvodniku z naslovom »Najnovejši čudež«.

— Belgrad razburja afera »Odbora za pomoč Rusiji«, ki je priobčil v belgrajskih časopisih izjavo, da odklanja vsako odgovornost za svojo nedelavnost, to pa zaradi tega, ker ga ni podpirala vlada. Nekateri listi opravičeno dolže odbor, da je on sam glavni krivec.

— Kraljeviča Jurija je kralj Aleksander degradiral na ta način, da mu je prepovedal vstop na dvor. V posebni brzojavki mu je kralj sporočil, da mora izse-

liti iz njegovih hlevov tudi svoje konje. Kraljevič je sedaj zahteval čin komandanta v armadi. V nasprotnem slučaju je zagrozil, podati svojo ostavko. Kakor je znano bi moral biti srbski oziroma jugoslovanski kralj, kraljevič Jurij, ker je najstarejši sin pokojnega kralja Petra. Uveljavlja se prislovica, da je s kralji in kraljeviči velik križ.

— V Belgradu je pričela zborovati konferenca železniških ravnateljev in načelnikov raznih prometnih oddelkov.

— Notranji minister Kosta Timotijević je sprejel kraljeviča Jurija, kateremu je povedal, da ga bo kaznoval kralj Aleksander, ker je izrekel v časopisih več žalitev. Vprašanje njegove apanaže pa da bo rešil ministrski svet.

— V Subotici prično v začetku septembra z obravnavo proti advokatu dr. G. Vargi in njegovim tovarišem, ki jih dolže veleizdaje v prid Madžarske.

— V Budimpešti so pričeli stavkati delavci zaposleni v ladjedelnicah.

— V Marijanskih Laznih na Češkem bodo sklenili novo pogodbo med Češko-slovaško in Jugoslavijo. V Marijanskih Laznih se mudi sedaj tudi jugoslovanska kraljevska dvojica.

Obrtna razstava v Celju.

(Po našem poročevalcu.)

Vsakemu priznamo delo in ravno tako »Občeslovenskemu obrtnemu društvu«, ki je to razstavo precizno in zelo popolno organiziralo. Najeli so veliko poslopje mestne osnovne šole. Vsega razstavnega prostora je preko 150 m². Tu je razstavilo v 39 sobanah 200 tvrdk svoje blago. Vobče so se vsi razstavljalci potrudili napraviti na posetnika najboljši vtis svojih izdelkov. Velika industrija z izjemami ni zastopana. Ravno tako prevladuje z 90% domača produkcija. Potrebno je, da omenimo nekatere tvrdke. Mežski rudnik in Celjska cinkarna sta častno zastopana. Precejšnega pomena je ta stroka, posebnost, ker niso ravno najboljše gospodarske prilike cinkarne, produkti so pa zelo iskani in igrajo na svetovnem trgu veliko vlogo. Tudi mežski rudnik igra veliko vlogo v naši industriji, samo da je v rokah — Angležev. V kovinarski industriji se ne smejo prezreti: Pertinačevi izdelki cinkasta posoda, kosi Köhnerjeve tovarne iz Slov. gradca in Hiefferjeve iz sv. Lovrenca, Ježekovi poljedelski stroji in cimalove žlice. Ferdo Motnikar iz Zagorja je razstavil svoj nov izum t. j. ura, ki je razdeljena na 24 ur in ima električni pogon. Častno je zastopana Westnova tovarna in Štorovska plavžarna. Usnjarska stroka je zastopana z 16 razstavljalci, med katerimi je Woschnagg iz Šostanja in Petovja iz Ptuj. Pri oblačilni stroki moramo omeniti čipkarsko razstavo splošnega ženskega društva. — Ponos našega narodnega dela. V lesni stroki je zanimivo pohištvo tvrdke Vehovar. Lesna industrija ima v naši državi najboljše šance. Samo, da se nekateri premalo brigajo za to stroko. In če se brigajo, potem hitro izvažajo neobdelan les. Koliko bi zaslužili s finim blagom, kakor je ravno pohištvo, katero je razstavljeno. Saj znamo delati lepo in dobro, mogoče še boljše kot inozemci. To delo pa bo tudi dobro plačano. Cela vrsta je tvrdk in strok, katere bi človek omenjal po lepoti izdelka. Toda za nas je ta razstava še drugega pomena. Mi imamo neke zapise, da edino delavec producira, in zato je vsako delo njegovo. Če pa je vsako delo njegovo, potem je lahko ponosen, ko je razstavljen njegov produkt, da pokaže svetu vrednost njegovih rok in glave. V tem smislu pozdravljamo razstavo. Opazili pa smo, da se ravno mi najmanj brigamo za take stvari. Delavec, ti si ustvaril, čemu bi se pa potem ne brigal za tvoj produkt? Tvoj delodajalec ga razstavi. Ni razstavil svoje delo in če je vse lepo, ni njegova zasluga, ampak tvoja! Taka razstava ima pa tudi še drug pomen. Na gospodarskem polju pomeni veliko, veliko. Kramar proda največ blaga na seimu. Taka razstava je tudi sejem. Z vseh krajev prihajajo kupci in naročajo blago. V sedanjem družabnem redu pa pomeni semeni za delavca mnogo. Vzemimo primer: Tvoj delodajalec je nepoznan. Ni si znal urečiti svoje trgovske prilike tako, da bi toliko produciral, kolikor potrebuje trg. Če pa blaga ne more prodati, potem bo tvoja mezda zelo suha. Pa je delodajalec obrtnik ali tvorničar razstavil blago. Prišel je kupec, naročil je mnogo blaga. Sedaj pa imaš ti delavec mnogo posla, ne boš v očitnih skrbih, da te delodajalec vrže

na cesto vsled pomanjkanja dela. Delodajalec, pa bo pri velikih dobavah mnogo zaslužil in ti boš lahko zahteval večjo mezdo. Delodajalec bo razširil obrat in marsikateri brezposelnec bo dobil svoj kruh. V naši bodočnosti bo sicer drugače, ali danes je tako in mora biti! Razumevamo zato tak proces! Razstave in veliki vzorčni sejmi pospešujejo kupčije. Kupčija dobra, dober tvoj kruh! In mogočni so narodi, kjer kupčija cvete. Take prireditve uplivajo na valuto, razvoj industrije in obrtništva. Kot Celjani gledamo to razstavo tudi z drugega vidika. Celje je sedaj še malo mesto. Industrija je v povojih. Ta razstava ne sme biti zadnja! Vsako leto bomo lahko videli, ali smo napredovali, kakor barometer je taka razstava v narodnem gospodarstvu. V tem smislu pozdravljamo prireditve, katera dela čast vsem, ki ne držijo križem rok. Da bomo zainteresirali delavno ljudstvo, smo storili korake. Sodr. Koren je preskrbel, da si bodo vsi delavci ogledali razstavo. Razstaveni odbor nam bo vse razkazal. Hvaležni smo sodr. Kerenu in razstavnemu odboru, ker so znali ceniti naše roke in glavo. Svoje delo si bomo ogledali! Tam boste našli krojača Stipčiča iz Zavodne 40, kateri je obvestil našega poročevalca, da bo delal za one, kateri so manj premožni in se izkažejo z legitimacijo, da so organizirani 6 mesecev, s 50% popustom pri tarifi. Zahvaljujemo se in pozdravljamo obrtno razstavo, ker je naš praznik dela, ne pa advokatov, kateri dela sploh ne poznajo!

ALI STE ŽE OBISKALI OBRTHO RAZSTAVO V CELJU?

Dnevne vesti.

Listnica uredništva. Od obrtne razstave v Celju smo prejeli poročilo o razstavi, ki ga pa ne moremo priobčiti, to pa zaradi tega, ker je pisan na stroju tako megleno, da bi morali pri branju poseči po daljnogledu.

Ljubljana.

Na naslov poštnega ravnateljstva v Ljubljani. Včeraj smo prejeli ekspresno pismo, ki ga je pustil pismonoša v nabiralniku na vratih, čeprav bi ga lahko prišel nesel v uredništvo. Če bi pismo ne bilo ekspresno, bi ga prejeli ob 8. v poštne predalu, tako pa šele po 10. in še to le v nabiralnik, kamor se dajejo dopisi ponavadi le, če so vrata zaklenjena. Čemu se plačujejo posebne pristojbine? Za naganjanje?

Dne 21. avgusta t. l. se bo vršila v Ekonomnem odeljenju poštne ministristva druga javna ofertalna licitacija za izdelavo zimskih obleke in čepic za poštne uslužbenke. — Po goji licitacije so objavljeni v »Uradnem listu« pokrajinske uprave, so pa tudi vsakomur na vpogled pri poštni direkciji (gospodarski odsek) v Ljubljani med uradnimi urami.

V soboto, 19. t. m. ob 9. dopoldne se bo vršila javna dražba slame v šolskem poslopju v Sp. Šiški. Kupci se vabijo.

Pokojni Fran Ažman je iz svoje zapuščine daroval po g. kuratu Franu Bonaču K 1000 za zgradbo doma slepih. Slovensko srce postavi čimprej lastno streho najbednejšim, in ne pozabi v žalostnih in v veselih urah svojih slepcev.

Celje.

V nedeljo, dne 20. avgusta se bo vršila seja socialističnega občinskega kluba občina okolica Celje ob sedmih jutraj v posvetovalni sobi občinskega urada okoliške občine. Opozorjamo, da se vsi občinski delci seje zanesljivo udeležijo in da pridejo točno ob napovedanem času, ker ob poldeveti uri se prične plenarna seja.

Sodrug železničarji pozor! Kliče Vas dolžnost v svrhu vašega obstoja za bodočnost, da se v nedeljo ob osmih jutraj vsi od prvega do zadnjega udeležite shoda železničarjev ki se vrši v gostilni »Zeleni travnik« v Celju. Staroveško lenuharsko geslo »katerih posameznikov« se ne zavedajo dovolj svojih dolžnosti — »brez mene bodo že naredili, plačam pa itak« — ne zadostuje, za zmago in svobodo moramo vsi delati nobeden se ne sme zanašati, da bodo delali in se bojevali drugi namesto njega! Zato sodrug železničarji na plan, vaš organizacijski

Čuft naj vam veleva, da se shoda vsi udeležite in tako skupno pokažete svojo resno voljo, da se hočete boriti za svoje pravice do zadnjega, dokler vam ne zasije zarja svobode!

Zahvala. Celjsko delavstvo se g. dr. Sadniku zahvaljuje za tako precizna in cena zobotehnična dela. Mnogo nas je bilo, katere nas je postregel kot buržuje. Vsem ga priporočamo, čeprav je demokratičen gospod kot v trn v peti. Dela pošteno, zato zasluži priznanje.

Telovadci socialisti. V soboto, dne 19. t. m. imamo sestanek v klubovi sobi hotela »Balkana« ob 7. zvečer. Vsak, kdor bo telovadil pri »Svobodi«, naj pride na ta sestanek.

»Pohvaljeni mesari«. Ker sta meso »prepeceni« prodajala, sta bila kaznovana sledeča celjska mesarja: Senič na 1 mesec dni zavora in 2500 Din globe. Leskošek pa na tri dni zavora in 2500 Din globe. — Potrebno bi bilo, da bi celjska občina pričela delovati po vzorcu ptujske občine, katera je organizirala prodajo mesa v svoji režiji po 11 Din za kilogram. Mesarij so se ustrašili te konkurence in so nastavili meso po 10 Din kilogram. V Ptuju je socialistični župan, v Celju pa ne.

Mezdno gibanje pekov. Dne 16. t. m. so se pekovski pomočniki pogajali do 11. zvečer. Vsled reakcionarstva pekovskih mojstrov so se pogajanja razbila. Vedno so se izgovarjali, da premalo zaslužijo. Mala slika »malih« zaslužkov. 1 kilogram moke stane 30 K. Iz tega kilograma se dobi 1,35 kg pečenega peciva. Zemlja mora imeti 60 gramov. Celjske žemlje pa tehtajo 29 gramov. Potemtakem dobijo iz 1 kg moke 45 žemelj. Stroškov pa imajo pri kilogramu moke 6 K. Pecivo stane 36 K, prodajo ga pa za 90 K. Da so angelčki je že policija ugotovila. Da ne bodo celjski konsumenti prikrajšani, bodo pekovski pomočniki pekli na svoj račun v Korenovi pekarni za vse oškodovane konsumente. Delavstvo pozivljajo, naj boikotirajo »zažgane« peke in se poslužijo edino kruha, katerega spečejo proletarci. Svoji k svojim! Vsi podpirajte boj za boljši kruh onih, kateri ga sami pečejo!

Ustanovni zbor Zveze obrtnih društev se bo vršil v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 9. v dvorani »Narodnega doma«. Po zboru bo shod obrtnikov.

Maribor.

Kralj Aleksander se je peljal v sredo popoldne skozi Maribor. Konstatirali smo, da je njegov šofer vozil skozi Gosposko ulico, ki je za avtomobile prepovedana.

V kakšne čudne svrhe so se naučili nekateri ljudje pisati, kaže notica v četrtkovem »Taboru«, ki pravi, da so bili na vsesokolskem zletu v Ljubljani zastopani tudi ruski (wranglovski) Sokoli, burno pozdravljeni od občinstva. »Tabor« želi samo, da bi se tkzv. sokolska ideja kar najbolj razširila med Rusi in da bi Sokolstvo igralo važno ulogo pri izgradnji bodoče demokratične — Rusije — carske Rusije seveda... »Tabor« celo tega ne ve, da bilo v Rusiji Sokolstvo tako razširjeno, da je osramotilo celo stenice? Kaj pa je bila carska knuta drugega kot pa krvavi bratec našnje takzv. sokolske ideje: v pesti sile! Ampak pokazalo se je, da je ta princip zanič — takrat ko so junaki pešti in sile, danes burno pozdravljeni v sokolskih vrstah, s petami na hrbtu bežijo pred drugim boljšim principom, pred principom ruskega proletariata: v sili tudi pest! Mislite, da bodo tem ljudem še kdaj noge ozdravile, da bi se še enkrat upali pokušati moč svojega principa proti boljšemu? Kaj še: bratci bodo ostali pri bratcih, ker čutijo, da so zašli

med enakovredne ljudi, med ljudi, ki jim še vedno vcepajo sokolsko idejo: v pesti sile! Tako dolgo ostanejo, da se tudi pri nas vzbudi tista ideja ruskega proletariata: v zadnji sili pest!

Iz strok. gibanja.

V Celju so se 16. t. m. vršila dopoldan in popoldan pogajanja pod predsedstvom zastopnika pokrajinske uprave, višjim komisarjem g. dr. Mraskom, z zastopnikom osred. društv. živ. skih delavcev, sodr. Meznaričem, z zastopnikom okrožne strokovne komisije, sodr. Leskoškom in z delavskimi zastupniki. Dopoldne je podal predsednik pripravljalnega odbora pekovske kolektivne zadruga v Celju, pek. mojster »Kürbis« izjavo, da ni pooblaščen pogajati se s pomočniki v imenu mojstrov. Razprava je bila preložena za popoldne ob 3. uri, h kateri so bili uradno povabljeni vsi pekovski mojstri. Ker se ni dosegel sporazum — še več — ker mojstri kategorično odklanjajo vsako kolektivno pogodbo ali povišanje plač, so pomočniki solidarno še istega dne stopili v stavko. Stavka je popolna in ni nobenega stavkokaza kljub temu, da mojstri na vse načine pretijo s stavko: kazi, kateri hočejo baje prostovoljno delati. Da ne bo celjska javnost krivo sodila delavski nastop v svrhu izboljšanja svojega gnotnega položaja in da bi oblasti ne čutile potrebo, razbijati legalni delavski boj, hočemo v kratkem navesti sledeče: Mariborski pekovski pomočniki prejemaajo v I. kateg. 1128.— in v II. 1075 do 2000 K tedenske plače. V Ljubljani dobe pomočniki glasom zadnje pogodbe z dne 7. t. m. v I. kat. 1021 do 1072 in v II. 807 do 841 K na teden, dočim v Celju prejemaajo v I. kateg. 624 in v II. 468 do 582 K na teden. Te plače so bile dovoljene še meseca decembra 1921. Od tega časa do danes ve vsak otrok, za koliko je dražinja narastla, kar pa celjski pekovski mojstri nočejo priznati. Medtem pa niso pozabili cene kruhu zvišati na škodo konzumentov. Odiranje je na dnevnem redu. Najpoštenjši pek. mojster prodaja 80 dkg belega, pečenega kruha po K 20. To je pri kruhu, kaj pa šele pri luksuznem pecivu! Kruh 80 dkg po 20 K je 1 dkg 18 vin., 10 dkg 1.80 K (pri tej ceni je že takozvani obrtni dobiček všteti). Mojstri, ki dajejo kruh po 70 dkg, zaslužijo pri 10 dkg in hlebu 1.80 K nepoštenega dobička, oni pa, kateri prodajajo 60 dkg a 20 K, dobe pri hlebu 3.60 K več kakor oni, ki prodajajo 80 dkg po 20 K. Ta dobiček plačujejo gotovo samo konzumenti. Slika dobička mojstrov in zguba konzumentov na leto je naravnost velika: Družina, ki porabi dnevno samo 2 kruha a 20 K, je ogoljufana dnevno, če kupuje pri peku, ki daje težo 70 dkg belemu kruhu, za 3.60 K, kar znaša na teden 25.20, na mesec 108 in na leto 1296 K. Mojster pa, če proda na dan 500 hlebov, dobi na ta način pri 10 dkg od hleba dnevno 900 K, na teden 6300 K in na leto 75.600 K. Oni pa, ki prodajajo 60 dkg a 20 K, dobe na leto 151.200 K nepoštenega dobička. Torej taki ljudje hočejo kratiti delovnemu ljudstvu pravico združevanja, sklepanja kolektivnih pogodb in pravičnega zaslužka! Slika je jasna ter opravičuje solidarni nastop pekovskih pomočnikov v Celju. Državno pravičništvu se v zadnjih časih bavi v svojih arhivih tudi z omenjenimi navjalcem cen. V Ljubljani se vrše navidez protidraginjske ankete, ne da bi dale strokovnjaško ugotoviti faktične dohodke raz-

nih oderuhov! K mizi se vsedejo ljudje, katerim se še nikoli ni sanjalo o praktični ugotovitvi dohodkov na proizvo- dih raznih obrtnih panog, specijelno pa živčnih potrebščin. Prihodnjič bomo navjajalce cen imenovali in jih javno ožigosali. Referenti protidraginjskih anket si pa naj ta imena zapišejo v svoj album v studij in v dalnje razmišljanje.

Pismo s Češkega.

V zadnjem pismu sem vam opisal svoje vtise, dobljene na poti v Plzen in v Plznu samem. Danes vam pa hočem na kratko očrtati, kar sem videl na razstavi v Pisku, dalje v Pragi, na Kladnem, v Brnu in njega okolici.

Nazaj grede iz Plzna sem se ustavit v Pisku, mestu »med gozdovi«, kakor ga s ponosom imenuje njegov zgodovinar. Tu so priredili pridobitveni krogi južne Češke veliko gospodarsko razstavo svojih najrazličnejših izdelkov. Razstava se giblje v ne mnogo manjših razmerah kakor ljubljanski velesejem. Težišče tvorijo tehnični kmetijski pripomočki, kajti v južni Češki prevladuje kmetijski stan. Toda kljub temu je razstava tudi za organizirano delavstvo nad vse zanimiva, kajti gospodarska organizacija delavstva je postavila na ogled in pokušanje izdelke svoje pekarnice. Splošna sodba je bila, da pe-civo delavske pekarnice uspešno tekmuje ne samo v ceni, temveč še bolj v kakovosti z onim iz meščanskih pekarn. Ta uspeh naj bo nam vsem v izpodbudo, da se s čim največjo vneto vržemo na izpopolnitev svojih že obstoječih in snovanje novih gospodarskih združenj. Zavedati se moramo namreč vedno, da bo dosegalo delavstvo politične uspehe le tedaj, če bo imelo za seboj nepremagljivo verigo trdnih gospodarskih organizacij. Edino ta zavest je pripomogla češkim sodrugom do te politične moči, ki jo imajo danes. Brez trdnega gospodarstva bi bili danes prav tako tlačeni, kakor je tlačeno naše delavstvo, ki še ne more razumeti pomena razumnega gospodarstva, odnosno vedoma nosi bore v nenasitno žrelo svojih tlačiteljev.

Druge podrobnosti pisecke razstave ne spadaja v današnje pismo. »Zlata Praga« me je po dolgih dveh letih pozdravila lepega jutra precej k svojemu dobru izpremenjena. Okolica kakor notranjost pokazuje presenetljivo veliko število novih stanovanjskih hiš, hišic in palač. Da je ljudi prevzelo gradbeno veselje, temu je kriv »zakon«, ki ga je izdal češki parlament. Ta zakon dovoljuje državnim nameščencem, stavbnim društvom in drugim zasebnikom do 90% garancijskega posojila potrebnega za novo stavbo. Tako si more pomagati javni nameščenec, ki ima par kronic prihrankov, stanovanja pa ne, da si postavi prijetno enodružinsko hišico, ki preide v gotovih letih v njegovo last. Stavbišča se morejo po tem zakonu razlastiti komurkoli, če noče sam v gotovem času zidati. Zakon o državnih pomoči pri zidaniu hiš, kakor ga je izdal češki parlament, je predložil pokrajinski namestnik g. Hribar tudi narodni skupščini v Belgradu, ki pa do danes še ni imela časa, da bi o niem razpravljala in ga potrdila. Gotovo bi tudi pri nas rodil najmanj tako blagodejne uspehe, kakor jih pokazuje na Češkem. Vendar ne smemo obupati ko vemo, da meljejo naši mlini počasi, toda »gotovo«?

Prišedši v Prago, sem se zgledal najpreje v uredništvu »Pravo Lidu« pri uredniku sodr. Sikori. Ko sem mu povedal cilj mojega obiska, se je razpredel ži-

vahen pogovor o razmerah delavstva na Češkem odnosno pri nas v Sloveniji. Slišal sem naravnost neverjetne stvari o prebrisanosti onih, ki hočejo za vsako silo razbiti vse delavske organizacije, bodisi politične, strokovne, kulturne ali gospodarske. Največkrat je vzrok takemu zavrtnemu početju globoko užaljeno samoljubje častihlepnih posameznikov, ki niso na mah dospeli v stranki do politične karijere, ki so si jo zamislili. Tak žalosten slučaj imamo mi v Sloveniji sami: Avtonomist in njegov gospod. Kdo ima od delavske razcepjenosti koristi, to, mislim vsaj, občuti vsak delavec sam na sebi in naj si je že pri nas ali drugje. Vedno je pa kapitalistični izkoriščevalec oni, ki se v pest krohota in smeje brez prestopka. Češka socialno - demokratična stranka je štela pred komunističnim, plodnosnem delovanju 500.000 plačujočih članov. Danes jih ima dobro polovico od tega. Ostanek pa ni šel k komunistom, temveč večina od teh se za delavski pokret enostavno več ne briga, je indiferentna, drugi del jo je mahniti med klerikalce, nekaj k narodnim socialistom, nekaj pa je komunistov. Tako približno izgleda položaj češke socialistične stranke, ki ne obupava, temveč zre mirno in pogumno v bodočnost, posvečujoč vse svoje sile reorganizacijskemu delu, slonečemu na kulturni in gospodarski izobrazbi delavstva. Duh časa je na njihovi strani, delavstvu more pokazati sijajne uspehe, ki jih, kar je popolnoma naravno, komunisti vedno taje in omalovažujejo. Med tem pa se bje hud boj proti avtomatič-

nemu zniževanju delavskih mezd. V onih podjetjih, kjer je delavstvo enotno socialistično, je boj vedno uspešen, drugod pa podlega delavstvo. Tolažilno pri tem je to, da se obenem pocenjujejo vse življenske potrebščine, predvsem kruh in mast. Pri nas je seveda ravno narobe, saj smo vendar država industrije, a ne poljedelstva.

(Dalje prihodnjič. Sodr. Lajovic nam je namreč znova poslal pismo, ki smo ga danes objavili, poleg tega pa je obljubil, da nam bo poslal še več pisem. Toliko v vednost našim bralcem, katerim smo že naznanili konec »Pisma iz Češkega«. — Opomba ured.).

Prijeten jajčast okus

je znak testenin

„Pekate“

Temu dišijo ene, drugemu druge, čeravno so izdelane iz enakega testa.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sodlarje i. t. d. priporoča trdka:

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 K.

„ELSA“ OBRABNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepki kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfiniji Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatuljah 40 K; najfiniji Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampooon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfiniji parfüm po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 252. Hrvaško.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ). Odgovorni urednik: Anton Podbevšek. Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

RUPERT JEGLITSCH **FRANZ FRANCESCHA NASLEDNIK**
Gospodarska ulica 11. **MARIBOR** Gospodarska ulica 11.

Ure budilke, nihalkke, verižice, zlatnino, srebrnino, očale in poročne prstane

kupite najbolje pri
A. Lečnik,
urar in zlatar,
Celje, Glavni trg št. 4.
Popravila dobra in točna.
Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Vsako množino
vreč

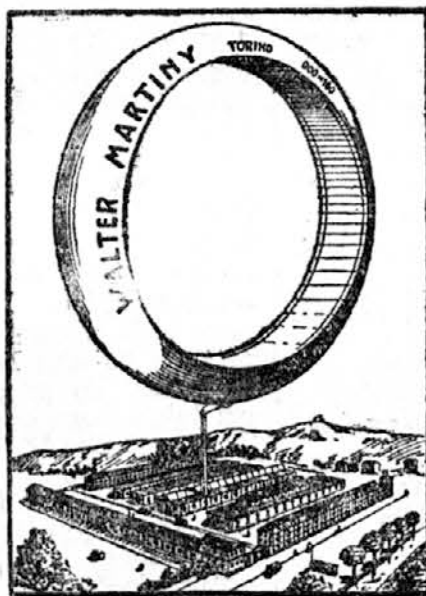
à 100 kg rabljenih toda dobro ohranjenih
kupi
Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.

Velike fotografije!

izvršuje najfineje po zmernih cenah.

Fotograf „PELIKAN“, Celje, zraven hotela Union.

povečane po vsaki sliki, društvene skupine, legitimacije za železničarje

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana,
Dunajska cesta 20,
tel. št. 470.

Maribor,
Jurčičeva ulica 9,
tel. št. 133.

Beograd,
Knez Mihajlova
ulica 3.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrobov za tovarne automobile tovarne Walter Martiny, Torino.

Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obrobov v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovornih avtomobilov.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo,

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50,
v lastnem poslopiju.

Brzojavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-
:--: deposits itd. :--: